

Exultate susti.

Qui finxit sigillatim corda eorum: qui intelligit omnia opera eorum.

Dominus filius dei respectus de celo: et videt oes filios homini seu filios ad patres et de habitatculo suo preparatus id est de celo empyreo q est locis deo preparatus et debet respectus sup omnes homines pui habitat terram quodam oculo misericordie: et videt omnes in captiuitate: commotus misericordia et pietate ipse qui erat eternus et impassibilis in sinu patris: factus est homo: mortalibus formaz seruit accipies ut peccatores liberaret. Item ille eternus Alio q creauit: et finxit sigillati id est in unoquoq corda id est alias eorum scilicet hominum: et intellexit omnia opera eorum: et cogitationes ipsas: factus est homo mortalibus ut eos redimeret. Ubi nota q per hoc q aut qui finxit sigillati: excludit falsam opinionem Pythagore et etiam Thalmudistarum q dicunt omnes animas esse ab initio creatas: et transmigrare de corps ad corpus: et sic unaq alia pcedit sibi corpus: sed hic dicit quod de finxit id est creauit animas sigillatis in unoquoq. Item excludit falsam opinionem commentario q dicitur vnu intellectu esse in oibus hominibus: hic autem dicit q vnuquisq signum habet suam aliam. Item per hoc q aut intelligit omnia opera eorum: excludit falsam opinionem manicheorum et aliorum hereticorum qui dicunt deum non curare nec etiam intelligere ista inferiora. Deinde sequitur.

Non saluatur rex per multa virtutem: et gigas non saluabitur in multitudine virtutis sue.

Chic reddit causam qre deus motus misericordia voluit incarnari: et dicit q voluit humiliari et etinaniri et fieri homo: eo q nulla creatura erat sufficiens ad saluandum seipsa nec alios: sed solus filius dei erat sufficiens ad saluandum. Iohannes dicit. non saluatur rex per multa virtutem id est nullus rex mundanus habuit tantam virtutem et potentiam ut seipsum posset saluare aliquo modo nec aliqua gigas magna fortis saluabit nec poterit saluari in multitudine virtutis sue. Fallax equus ad salutem: in abundatia autem virtutis sue non saluabitur.

Equus id est multitudo equorum fallax erat ad salutem regum et principum. Et ideo nullus saluabat nec poterat saluari in abundantia virtutis sue. Et hoc propter duo. Primo qd omnes erant peccatores et imundi: ideo oportebat ut nostra redemptio fieret per hominem iustum et innocentem. Secundo quia peccatum primorum parentum fuerat tam grava quod non poterat deleri nisi per deum et hominem. Tertio qd potestia diaboli erat tam magna qd non poterat nisi per deum superari. Ideo sequitur. Ecce oculi domini super metuentes eum: et in D. Ia. de Valen.

Psalms. cxiiij.

50. cxiiij.

eis qui sperant super misericordia eius.

Et eruat a morte animas eorum: et alat eos in fame.

q. c. gloria episcopi

Oculi domini super metuentes et sperantes in eum id est super fideles: et in eos qui sperant super misericordia eius eruat animas eorum a morte eterna per mortem et passionem: et alat et nutriat eos in fame scilicet paulo sacramentorum et sapientie: quasi dicat: Christus non saluavit superbos neque confidentes in superbis et viribus suis rationis mundanis: nec saluavit infideles: sed fidèles et humiles: et illos paucit paulo sapientie: et sic esurientes implevit bonis: et dimisit inanes. Ex omnibus his patet qualiter deus ostendit nobis suam magnam misericordiam: quare ipsum obligamur laudare et magnificare. per hoc etiam excluditur falsa opinio pelagianorum dicentium unumquemque abs gratia ex proprio viribus posse saluari.

Anima nostra sustinet dominum: quem adiutor et protector noster est.

ps. q. f.

descrite

Quia in eo letabilis cor nostrum: et in nomine sancto eius sperauimus.

z. xxij.

q. viij.

conuenit

Civicus prophetarum petit aduentum christi accelerari: et possit sibi cantare canticum nouum regum. Et et exhortatur fideles ad fidem et spem et charitatem christi salvatoris dicens: si ita est quod post Christum potest omnes saluare et non saluat nisi solos fideles humiles sperantes in se: ergo alia nostra sustinet id est sustineat et expectet cum patientia aduentum christi: quoniam ipse solus est adiutor et protector noster quia in eo letabatur cor nostrum cum veneremus: et solos nos fideles saluabit: eo quod sperauimus in nomine sancto eius quod est Iesus salvator: quoniam saluabunt nisi habentes fidem Christi. Et ideo David apostrophat ad Christum: ut acceleret aduentum suum dicens.

xxij.

Fiat misericordia tua domine super nos: quemadmodum sperauimus in te.

dicit, co-

diaco-

nus,

O domine Iesu veni: et fiat misericordia tua super nos redimendo et saluando quemadmodum et sicut sperauimus in te: et non sit vanus et frustra spes nostra et saluus nos: hic per gratiam: et in futuro per gloriam regum. Exsuper predictis patet quod dauid in toto isto psalmo exhortatur fideles noui testamenti: ut recipiant Christum in aduentu suo: ut certetur sibi canticum nouum: et predicent legem euangelicam et fidem et spem et charitatem. Sed in ultima parte petit accelerari aduentum Christi: in quo canticum nouum id est euangelicum erat cantandum in ecclesia. Ex quo psalmo colliguntur octo conclusiones. **C** prima conclusio quod iusti obligantur per ceteros deum laudare: et in eo extollere pro beneficiis acceptis. **S**ecunda conclusio quod laus iustorum est decora et deo grata. **T**ertia quod canticum nouum debet cantari: et confessio laudis iustorum debet fieri tripliciter scilicet cum psalterio decem chora-

p

D. Jacobide Valentia.

ram id est ea confessione superdictoris decem
articulorum quod dicitur psalterium euangeli-
cum . Secundo debet cantare cum cithara :
scilicet cum fide trinitatis spe et caritate . Ter-
tio cum magna vociferacione ; qd talia confessio-
nem fidei debet fieri publice et non solita in occulto .

Quarta conclusio q̄ ppter tria est de-
dandus: p̄to q̄ rectus et verus. Seco q̄ iustus in iudicio. Tertio q̄ miseri-
coris: quia iustificavit nos in nouo testamen-
to. Quia iustus p̄misericordia eeteri testamēto.

v. 2do. *¶ Quia cōclusio q̄ sicut indiuitabilit̄ tota
trinitas cōcurr̄t i mis̄iū creatiōe: quia pater
q̄ verbi suū creauit offiā: et per spiritum san-
ctum spirauit esse et operari: et vitā in oībus
rebus: ita pariter in nostra regeneratione pa-
ter per verbi filium suū regenerauit nos: et p̄
spiritum sanctū viuificauit nos dona gratia
rum infundendo &c. et per consequēn̄tia et da-
v. 2do re trinitatē personarū in diuinis. **¶ Sexta**
conclusio q̄ sicut deus fuit misericordia in no-
m̄isificando: ita fuit iustus iudex cogitatio-*

vij. 2° conclusio q̄ ita fecit iustus iudicium iustificando: ita fuit iustus iudex cogitatione populum et consilia principum infideliū dissipando et reptobando. ¶ Sepsum conclusio q̄ populus christianus solus est beatus: eo q̄ dissipatis iudeis et infidelibus solus ipse est electus in hereditate dei. ¶ Octauia conclusio q̄ in hoc psalmo excluduntur et probantur quinq̄ false opiniones. Nam primo improbat opinio Aristotelis dicentis mundum esse oblongum sicut his dicit prophetas.

Nota mundum esse ab eterno: si hic dicat ppheta quoniam ipse dixit et facta sunt: ipse manda quinq; ut et creata suntz. Secundo iprobab falsaz opinionē thalnidistarū et ougenianorū dicas. tennū oēs alias esse simul creatas a principio opiniō cū hic dicat ppheta: q̄ finxit sigillatum alas eorū zc. Tertio iprobab p idē opinio cōmentatoris dicētis vnicū esse intellectū in oībus hominib⁹ Quarto iprobab falsa spietas ma nichēop̄ dientiū deū nō creasse ista visibilita inferioria: nech habere curaz de ipsis: si hic dicat ppheta qui intelligit oīa opera eorum zc. Quinto iprobab spietas pelagianorū dicitur vniusq; sine grā posse saluari: z ex p̄p̄is viribus posse vitare omne malū et age re bonum: cum hic dicat nō saluatur rex per multam virtutem z cetera.

Alceph
Sv. q. f.
reuer
Bud.

B

PEnedicā dūm in oī tempore;
semp laus eius in ore meo.
Hic est sc̄bs psal. alphabeticus
habens:xxij. versus iuxta nume-
rum.xxij. litterarū hebreorū. Est verum q̄ de-
ficit sesta littera. idest vau. loco cuius gemi-
natur he. cuius titulus talis est. David quā-
do mutauit faciē sine ratione suā corā abi-
melech: et fugauit eis: et abiit: hūc titulus p̄p-
suit Esdras huic psalmo. Nā dicas q̄ da-
vid solum fecit illos titulos in quibus expro-
bar cantor: aut instrumentū: aut mod⁹ cātād

Christopolitani Epis. Expositio

aut tēp^t: aut loc^t in q̄ cātabat iste psal. et rā-
tio est: Nam dāuid ordinauit psalmos: et da-
bat eos cantando determinatis cantoribus
et instrumentis et modis determinatis: et in de-
terminato rēpōte: et iō explicabat i titulo oīa
supradicta: et patet in quibz p̄ salmī. Sz
q̄ expūm̄: ut materia aut auct̄ psalmi: nō
est credend̄ q̄ dāuid fecit illam titulum: sed
Esdras aut aliq̄ sanctus hō: prout fuit sibi
reuelatū. In hoc ergo titulo p̄z q̄ dāuid fe-
cit hūc psal. q̄ fugiōs a facie saul declinavit
ad Achis regē. Sich: quo cognito dicerunt ser-
ui Achis: nonne hic est Dāuid rex terre. i. quē
iudei dicit̄ esse venit in regem: et q̄ expectatur
rex post saulem: eo quod occidit Soltath ges-
thēnum. Ut Dāuid videns immunere piculus
vite sue: simulauit se ifans: et mutauit os sibi
torquedo et variado oculos et labia: et spumā
do velut furiosus et epilepticus. Et tunc rex Odīs
Achis fugauit ipsum a domo saa: iubeno ne eiō
amplius p̄mitteret ingredi: et tunc Dāuid re-
cessit inde in speluncā Odotā: et sic evasit ma-
nua seruoz Achis: vt p̄z. i. regū. xxi. Et tunc
ageo ḡf as fecit hūc psal. Sz hec hystoria non
videt p̄cīdare cū titulo. Nā in titulo dicitur
q̄ dāuid mutauit facie suā corā abimelech: et
rex geth appellatur Achis in supradicta hys-
toria. Ad hoc dicit R. sa. q̄ abimelech est
nomē dignitatis regalis. Nā oīo reges Hera
re appellabantur abimelech: vt p̄z. Gen. xx.
x. xxvi. sed q̄ ciuitas geth est gerata memora-
ta in genesi: iō idē est achis et abimelech. Nā
achis est nomē pp̄pū: et abimelech nomen di-
gnitatis. Sed mentitur iste cecus obstinatus
Nā licet dicat v̄t q̄ omnes reges gerare di-
cti sunt abimelech: tamē ciuitas geth non est
eadem cum gerara. Nam ciuitas geth ciuus
achis erat: et sita i parte aquilonari iuxta
bethleem et tribu beniamin: et p̄ prima de ciuita-
tibus philistinorum in parte aquilonari: et ge-
rara est in finibz palestine ad partē australe
in finibz egypti iuxta versabée: vt p̄z. Gen.
xxvi. Et iō est meli^t q̄b dicitur: q̄ achis erat
binominis: q̄ alio nōte dictus est abimelech.
Tel est dicendū et melius: q̄ abimelech i lini-
guā palestina idē est q̄b rex terre: nam abime-
lech interpretat̄ rex patria mei: et sic quem nos
appellamus regē: ipsi vocat̄ abimelech. Nos
ta q̄b abimelech idē est q̄ rex paternalis flu-
ternaturalis. Ideo quilibet rex naturalis co-
iuscunq̄ regni sic dicebatur abimelech apud
palestininos: et si non solū rex gerare dicebatur
abimelech: sz eius rex geth: et rex achariō et ce-
teri: Q̄si regnū paternū iure p̄mo possidet̄.
Ubi melech arabice: rex interpretat̄ latine. Se-
cundum ergo hanc intellectum dicit̄ hebici
q̄ dāuid fecit hūc psalmū: et sic exponit̄ ipm̄
litteraliter precise de Dāuid: prout agit gra-
tias pro liberatione sua. Et scđm hoc tria has
cit dāuid. Nam p̄mo ip̄e agit gratias. Scđo.

Benedic domini.

inducit alios ad magnificandum deum. Tertio ad timendum deum per oueruatur a legi: secunda ibi magnificare domum, tercua ibi, timete domum. Dicit ergo daniel. Benedic dominum deum israel in ore tue. scilicet tam in aduersitate quam in prosperitate: et semper. scilicet die a nocte laus eius erit in ore meo agendo gratias: eo quod liberavit me de manu seruorum regis bosphorus.

Seth. In domino laudabitur anima mea: audiat mansueti et letentur.

Contra dia mea laudabitur in domino. id est gloriabitur in domino et non in se: quod nolo laudes homini: neclaudari de superbia: sed de humilitate et misericordia: video dico ut misericordia audiatur humilitatem meam: letens postea invitat omnes alios ad laudes dei exemplo sui: dicentes.

Simel. Magnificate dominum mecum: et exalte nomen eius in ipsum.

deletus Exquisivit dominum et exaudiuit me: et ex omnibus tribulationibus meis eripuit me. **C**ontra vos hostiles et inimici mei magnificate dominum mecum: et in ipsis. id est insimili exaltemus eum similiter. Et reddit eam: quod semper in tribulationibus exquisivit dominum omni alia spe relata: et non exaudiuit me: et ex omnibus tribulationibus meos eripuit me. scilicet de manu golie et de manu sauli: cum traxit lanceam contra me: et cum misserit clientes ut circuissent me in domo: et nunc eripuit me de rege achis: et ideo.

De. Accedite ad eum et illuminamini: et facies vestre non confundetur.

Vau. Accedite ad eum et non queratis alios liberatores et illuminamini. id est illuminabimini: quod dabit vobis dominum et modum evadendi: et sic facies res non profundenter: quia nunquam dicetis vos esse delusos: nec repulso: nec frustratos.

Zayn. Iste pauper clamauit: et dominus exaudiuit eum: et de omnibus tribulationibus eius saluauit eum.

Heb. Immittet angelus domini in circuitu timorem **Teth.** vobis cum: et eripiet eos.

Iij. q. Gustate et videte quoniam suauis est dominus: beatus vir qui sperat in eo.

IX. cap. Timete dominum oculos sancti eius: quoniam non est testes.

Zoth. Timete dominum oculos sancti eius: quoniam non est caput.

Chaph. Inopia timentibus eum.

Divulterez eguersit et esurierunt: iniuriantes asit dominum non minuentur omni bono.

Iste pauper que videt. scilicet ego: clamauit: et dominus exaudiuit eum: et de omnibus tribulationibus eius saluauit eum: ut dicitur est. Nam angelus bonus dominus immitte virtutem suam in circuitu humiliu timorem eum: et sic eripiet eos: ergo relinquit humana auxilia: et gustate et videte quoniam dominus suauis et non crudelis: immo facilis ad dandam gloriam et petitionem. Ideo bonus vir quod sperat in eo: et non satis crudeles et maliuoli sicut saul et

Psalmi xxxvii. So. cxliij.

Sequens eius: sed timete dominum O vos oculi vestri et iusti eius: quoniam non est inopia bona vestrum spirituum timetibus eum: immo copia et abundantia gratiae. Nam nos videmus quod multi diuites huius mundi confidentes in bonis abundantibus facti sunt pauperes: reguerunt: restarunt mendicando: quod bona transitoria sunt et non potuerunt ea retinere: sed timentes dominum non minuerunt oculi bono: immo absudebat bonis spiritualibus et etiam bona eis non deficient. Venite filii audite me: timorem domini doccebo vos.

Laz.
metu.
men.
I. pe.
iij. bo.

Quis est homo qui vult vitam: diligenter dies videre bonos.

Venite ergo filii audite me: et doccebo vos timorem domini. id est legem divinam que consistit in timore domini: et si quis habet timet dominum ut cupiat vivere dies bonos in hac vita: et etiam glorias in alia: faciat quod sequitur.

Non prohibe linguam tuam a malo: et labia tua ne loquantur dolum.

Seru.
Sa.
moth.
Divertere a malo: et fac bonum: inquire pacem et perseguere eam.

Contra viri iste prohibe linguam tuam a malo.

re. Et sic exponunt iudei moraliter hunc psalmum faciliter: quia ut sic littera est satis plena applicando ad ipsum dauid. **S**ed si sic precise litteraliter exponatur: videretur hunc psalmum nullum continere sacramentum: et titulum esse non a spiritu sancto: sed utiliter positum: quod est falsum. Nam dauid non fuit minus propheta in hoc psalmo: quam in ceteris: nec latent minoria sacramenta in hoc titulo et psalmo quam in ceteris: quia idem est spiritus. Et ideo est dicendum quod dauid per illam fugam et descendit in gethe: per illam mutationem et simulationem: et derisionem: punit in spiritu totum mysterium incarnationis et passionis et sepulture: et resurrectionis christi: et persecutionem ecclesie. Nam preuidit qualiter dei filius erat in mundum descendens: et debebat mutantem faciem et os suum accipiendo formam seru inuenitus ut homo: et pati multas persecutions: et quod herodes rex galilee debebat ipsum fatuum reputare et contemnere: et a se fugare: et ad pilatum remittere: et quomodo ab omnibus debebat tantum quoniam insanus et arreptitus: et demoniacus reputari: et quomodo erat deludendus: et irridendus a principibus sacerdotum et ministris: et crucifigendus: et a morte per resurrectionem liberandus: et etiam nouit quod omnes persecutions easdem erat passarum in membris: et figura sua ecclesia. Et omnibus his patet quod dauid fuit magis figura christi quam aliquis alius: et magis fuit figura in sua humilitate: et mansuetudine: et patientia in aduersis quam in alia virtute ac perfectione. Et ideo hoc prouidens dauid fecit hunc psalmum in persona

D. Jacobi de Valentina

Ep̄i et ecclesiæ: in quo introducit r̄hm non so-
 lu in persona capitis: sed et in persona medio-
 riæ et ecclie. Nam quicquid passus est r̄p̄i capite
 passa est ecclesia postea a tyranis: imo ut ver-
 tius dicatur: passus est r̄p̄i in mediis: et sic r̄p̄o
 loquitur p̄ mediis: et sic tria facit. Nam pum-
 laudat deū p̄fem agendo gr̄as de sua libera-
 tua et cōgregatiōne iustorū ad laudes dei: ut
 agat gr̄as simul cū eo. Tertio p̄dicit p̄missiō
 iustorū et punitionē malorum: sed ibi: magnifi-
 cate dñm: tercia ibi. oculi dñi sup. Quāntū
 ad prīmū dicit r̄p̄o: ego benedicta dñm deum
 p̄fem in oī tpe agendo gr̄as p̄ bñdicō rece-
 p̄to: et lano ei⁹ erit semp et cōtinue i oī meo
 differētia q̄ differētia ē inter bñdicere et lauda-
 tia inf-
 bñdicere est agere gr̄as p̄ bñdicō rece-
 ptis: sed laudare est virtutes et bonitez alii-
 cuus cōmemorare. Itē est aduertēdā q̄ lz q̄
 liber creatura teneat deū iugiter et sine inter-
 missione laudare et bñdicere: eo q̄ totaliter a
 deo depēdet sim esse et essentiā: ideo tenet deū
 amare ex toto corde et ex tota mēte: et ex oīb⁹
 virib⁹ sine aliqua intermissione tpis et opis.
 Nam sicut deū nō cessat influere suā virtutes
 in creaturam in essendo et conseruando: ita ho-
 mo nō debet cessare ferri tota mēte et anima
 et contēplari illis summis bonis: a quo h̄z oī
 bonum: ut deo satisfaciat et reddat viceo: sed
 hoc nō p̄t implere viator in hac via propter
 pondus corporis et miseria mundanis: et i
 pedimenta intrinseca et exteriora: sed hoc im-
 plent beati cōprehensorēs in patria: de quibus
 ait r̄p̄o Mat. viii. angeli eōtū semp vidēt fa-
 ciem p̄fis. Item psal. lxviii. beati q̄ habitat i
 domo tua dñe: in seculo laudabit te
 Sed q̄ r̄p̄o non soli erat viator: sed etiāz cō-
 prehensor: cuius aīa tam dormiendo h̄z vigi-
 lando semp contēplabatur faciem p̄fis: id so-
 lus r̄p̄o ponit dicere bñdicam dñm in omni
 ip̄e huius vite: et semp laus eius in oī meo.
 Sz q̄ r̄p̄o ip̄leuit in capite facit tota ecclia
 simul in mēbris: nam nō est aliqua hora: nec
 particula tpi: nec aliq̄s instantia: quo non
 laudetur deus in aliqua parte mēdi: Nam eūz
 in n̄o hemisphērio est nor: et alio est dies sub
 horizō te n̄o: et sic q̄n in yna parte mundi bi
 officium diurnum: in alia bi officium nocturn-
 um: nec est aliqua hora diei quin dicat: aut
 p̄ma: aut tercia: aut sexta: aut nona: aut vespe-
 aut cōplectouū: aut officium nocturnum: aut
 laudes matutine: aut orōnes deuotior̄: r̄p̄a-
 norum. Et sic q̄d vñus sol⁹ h̄o nō p̄t impler
 re: nec satisfacere: facit tota ecclia in cōi. Et q̄
 patet q̄ primus versiculus hui⁹ psalmi non
 p̄t verifier de ipso dñ: sed de ipso r̄p̄o in se
 et in sua ecclia: video dicit r̄p̄o: ego simul cum
 ecclia et mēbris meis bñdicā dñm celebrando
 diuina officia: agendo gr̄as in oī tpe hui⁹ vi-
 tor: q̄ in alia vita non c̄st ip̄o: sed eternitas: et

Christopolitani Ep̄i Expositio

lano eius erit semp in oī meo in alia vita. s.
 in patria: vbi beati in seculo sine inters-
 missione laudat deū. Et subdit r̄p̄o sicut ego
 iugis laudabo p̄fē: ita ala mea laudabit
 ab oībus mēbris meis in dñio patre: q̄ in oīb⁹
 bus oīonibus q̄ dirigunt ad p̄fē cōcluditnr
 per dñm n̄m iclum r̄hm re. Sz r̄p̄o euāvi h̄o
 semper laudatur in p̄fē. Tres unica adoratio
 ne adoratur cū verbo q̄ unionē hypostaticam
 Et sequitur: audiāt mansueti et letentur. q.
 d. r̄p̄o et h̄o ego adept⁹ sum hanc dignitatē:
 ppter humilitatem et mansuetitudinē: q̄ humi-
 liavi me ip̄m factus obediens vīq̄ ad mortē
 crucis: ideo p̄fē et altauit me et dedit mihi no-
 men super omne nōmen: ut in nomine iēsu omne
 gēna flectatur: sic sum in gloria patris. i. sis
 mul habeo gloriam cū patre sedendo a de-
 trō eius et sic in patre semp laudabilis anima
 mea ab omnib⁹ fidelibus: ergo audiāt h̄o mā
 suetū: et letens se esse humiles et māsuetos: q̄
 ppter humilitatem h̄o ḡham adeptus sum
 pio mēbris meis. Magnificare dñs me
 cum. In hac sc̄a pte quattuor facit r̄p̄o. Nā
 p̄mo exaltat et exhortat oīa membra suis ad
 magnificandum deum. Sed adponet à spe
 in eo. Tertio ad timēdum ei⁹. Quarto ad ser-
 uandū legem et voluntatem dei. Sed ibi.
 Accedit ad eum. Tertia ibi. Timete dñm.
 Quarta ibi. Uenite filij. Quo ad pumuz q̄
 dicit. audiāt māsueti et letentur: dicit: O mā
 tem deum p̄fem: et magnificare dñs simul me
 cum: q̄ vos estis mēbris mea: et ideo cū capite
 debetis simul magnificare deū: q̄ nō est dñs
 etio iter caput et mēbris: oīo est magnificam⁹
 patrem: nam ego nō solum p̄ me: sed etiam p̄
 vos continue magnifico eum in ecclia: et sic i
 idipsum. i. simul vos et ego exaltamus eum.
 Nota q̄d iste terminus circumlocutus in idip-
 pariter: ut ait apostol⁹: cupio vos idipsuz sa-
 pere. i. simul et mecum: et ideo vīcūnes in hac
 translatione ponit in idipsum: dñero. posuit
 simul. i. pariter: et psal. viii. in pace idipsum
 dormiam et requiescam. hic autem posuit: do-
 minum mecum: et exalteamus nōmen eius pa-
 riter. i. simul magnificem⁹ et exalte⁹ et eodez
 modo. Et reddit causam quare debemus ma-
 gnificare simul et exaltare: quia inquit erqui-
 to et exorari dñm patrem in mensa: et i hoc
 tebam p̄ me et mēbris meis: et eripuit me ex
 omnibus tribulationibus per resurrectionē
 quis iam amplius non moriar: et mors mihi
 ultra non dominabitur. Ergo si ita est quod
 ego sui exauditus pro me et pro vobis: qui
 ego oravi pro te Petre: et pro tota ecclia ne
 timere nec deficere: sed cum firma spe accedite
 ad eum sc̄ilicet patrem: et illum ināmimi et

Benedicam dominum.

corroboramini luce et fortitudine et virtute spiritus sancti contra tyrannos et infideles et tortores: et facies vestre non confundentur immo vincetis eos quod ies occidant corpus: animam tamen non poterunt occidere: quia eum stereritis ante reges et presides non estis vos qui loquimini: sed spiritus patris vestri qui loquitur in vobis: ideo ipsi tyranni manebunt proflati et vos victores: et ideo esse in eterna mea nolite timere in persecutionibus tyrannorum: quod pater non deficit vobis: sicut mihi non defecit: nam iste pauper quem videtis clamauit oravit in mensa et in orto et in cruce: et semper dominus exaudiuit eum: et ex omnibus tribulationibus saluauit eum: ergo sicut salvauit eum et resuscitauit: ita saluabit me: nam sicut in orto apparuit mihi angelus domini confortans me: que quidem confortatio potius fuit per mebus meis: ita parvus in persecutionibus vestris angelus immittet virtutem suum in circuitu martyrum et fidelium et timorem eum: quod circulabit eos sua virtute et protectione: et sic eripiet eos de manu tyrannorum ne perdant fidem et fortitudinem: immo audacter morientur per fidem et veritatem: et in fine eripiet totam ecclesiam paliter de manu tyrannorum per praeversionem Constantini: intemperie reliquo populo oculi gentiles conuerterent ad fidem: et sic fideles manebunt omnino victores. Littera hieronimi habet castrametatur angelus in circuitu timentium eum: et sic littera est magis plana. q.d. quod angelus michael qui est custos ecclesie ponet castra et exercitus angelorum in circuitu fidelium ad custodiendum eos de manu tyrannorum: sicut frequenter visus fuisti quod angelus apparebat in circuitu martyrum confortans eos: sicut legitur in historiis beati Laurentii et beati Sebastiani: et etiam in historia beate Catherine legitur quod angeli de celo descendunt: et frangerunt rotas etc. sicut angelus domini descendit cum Azaria: et extinxit flamam ignis. Domine. iiii. Et subdit: gustate: et videte gustu et visu fidei: quoniam dominus suavis et propicius est omnibus inuocantibus eum: quod eis non deficit in persecutionibus: ideo beatus vir qui sperat in eo: Totu[m] hoc etiam potest referri ad legem euangelicam ut dicat christus: gustate operando: et videte contemplando legem euangelicam quam fero et predico vobis ex parte prius mei: quoniam suavis est dominus in lege euangelica et non severus: sicut fuit in lege veteri: Nam lex euangelica non fert onera inopportabilia nec multib[us] plicatione ceremonia[bus] alii preceptorum sicut lex Moysi: quod iugis meis suave, et onus meis leue: et premis pmissis in lege euangelica est maximum et sufficiens: quod promittit felicitatem et beatitudinem eternam: ideo beatus vir qui sperat in eo: ideo vos omnes sancti timete dominum timore filiali: quod quidem timor insurgit ex summa charitate: et sic sustinebitis persecutions pro eo:

D. Ja. de Valen,

Psalmi. xxxij.

Fo. cccv.

ut acquiratis premisi et beatitudinem promissam: quod est bonum per se sufficiens et status olim bonorum aggregatione perfectus: et sic non est nec erit Iopia: nec defectus bonis christiani et filii delibens diligentibus et timetibus dei: nam beatus illud gaudium et bonum beatorum nemo tolleret ab eis: nec est amissibile nec haeribile: sicut bonum mundanum. Nam multi diuites et precipes huius mundi amissio bonis temporali bus eguerunt et esurierunt: sicut filii regis Troie. Et sicut filii et nepotes et familia ab Alexander. Et sicut filii Dionysii tyranni qui post mortem patris ostiatum mendicabantur: non sic erit de fidelibus speratis in deum: nam licet sint pauperes in hac vita: et non habent copiam bonorum temporali: tamen non minuerunt omni bono in alia vita: immo abundabunt spiritibus inammissibilis: quia beatitudinem nemo tolleret ab eis. Dno ergo habebunt beati obserantes legem euangelicam. Primo quod satiabantur bonis celestibus. Secundo quia erunt secuti de sua beatitudine: quod in hac vita nullus unquam potuit adipisci. Tertio filii: quia superius dixit accedite ad eum: et illuminamini et gustate: et videte: et timete dominum omnes sancti et possit aliquis querere et dicere quid gustabit: et in quibus consistit iste timor domini: et quod agendo potero assequi illud summum bonum in deficiens: et in quo consistit ista lex euangelica in cuius obseruatione tamen bonum acquiritur. Ad hoc respondet et satisfacit christus dicens. O filii regenerati per baptismum venite ad fidem: et audiite me cum affectu: et docebo vos timorem domini patris mei: scilicet docebo vos non legem timoris servilis sed filialis: nam initium sapientie timor domini: et docebo vos in quibus consistit timor domini castus: et filialis. Et quod debet agere homo qui timet dominum: et cupit videre dies bonos in illa gloria eterna. Unde si quis est homo qui timet dominum: et diligit id est cupit videre dies bonos in patria celesti: et non malos in inferno faciat quod sequitur: et tu christiane fac quod sequitur. scilicet prohibe linguam tuam a malo non blasphemando: nec in prosperis: nec in aduersis: nec murmurando de aliis: et labia tua non loquaris dolu nec fraudem contra proximum: sed sis verax in verbis et pmissis servando: diuerte a malo: vita et fugie omne malum servando precepta negagitiua: et fac bonum servando precepta affirmativa: et inquire pacem eis proximo et sequere et conserua eam. Nota quod lex christi dicitur lex dei nostris et suavis respectu legis moysi: nam illa per sua cipiebat et mandabat et imponebat onera importunis tabularum multitudinem preceptorum: scilicet sexteta et tredecim precepta inter ceremonialia et iudicialia: et moralia: eo quod ille plus erat dure ceruicis: et scilicet ad rebellionem: et tota illa lex erat figura christi futuri. Et ideo christus sublatibus omnibus figura christi futuri. Et ideo christus sublatibus omnibus figura christi futuri. Et ideo christus sublatibus omnibus figura christi futuri.

p. iij

D. Jacobi de Valentia.

cerimonioꝝ et iudicis reducit totam legem ad duo p̄cepta scilicet ad dilectionem dei et proximi Matth. xxiij. Et declaravit p̄ceptis de dilectione proximi. Mat. vii. cū dixit: quicquid vultus et faciat vobis holes: et vos facite illis: hec lex et p̄phētē: q̄ in isto affirmatiōne intelligitur negationum idest q̄d nō vultus vt faciant vobis homines non faciant illis: idest q̄d nō tibi vis alteri ne facias. Et totū hoc nihil aliud est nisi declinare a malo et facere bonis. Si q̄d hō non solum iustificatur ex operib⁹: sed enī corde et lingua et emulsa cogitationibus et locutionibus iudicabitur: ideo p̄ps nō solum prohibet manus: sed enī cor. Athēni⁹ quinto qui irascitur fratre suo: r̄cus erit iudicio te. Item Mathei. xii. et ore tuo iudicaberis: q̄; et absūtanția cordis tua loquitur: ideo David hic p̄p̄tice in persona tui prohibet eot: et lingua tua a malo: cū dicit: p̄hibe linguā tuā a malo: et labia tua ne loquuntur dolium. Item prohibet omne opus malum fieri cum dicit. Declina a malo: et mandat omne bonis fieri per manuare a data affirmatiōne cum dicit: et fac bonum et malo mandat charitatē deit primi: enī subdit inquit pacē: cum deor primo sup̄p̄tē: et p̄f̄querē eam: nā qui manet in charitatem deo manet: et deus in eo: et sic manet et fescit in pace dei et primi. Unde declinare a malo est voluntā incohare: et facere bons: est bona voluntā p̄f̄cere: et in ea p̄f̄cere. Per p̄mū euadimus penam: per sebim consequimur p̄mū: q̄; nemo p̄t inchoare bona voluntā nisi destinat malefacere: et peniteat p̄f̄terere: ut inquit agu. Et in eis cōsistit tota lex euāgeliæ et tota iustificatio hominis ad vitā eternā cōsequēdam de qua iustitia dictum est psal. xiiij.

Ayn.
Intra.
xxiv.
F.

Oculi domini sup̄ iustos: et aures ei⁹ in p̄ces eorum.

Quicquid p̄mū iustorū legē p̄pi obseruantur: et punitionē transgressorū. Unde dicit: si ergo quod fructum cōsequētur iusti ex obseruātia legis euāgeliæ: deo tibi q̄d duos fructus p̄mū q̄d oculi dñi sup̄ iustos: q̄; erūt gratis et accepti ad vitā eternā. Sc̄m q̄d aures exp̄scit aures dei erūt p̄p̄cie et suavies in p̄ces eorum: q̄; orationes et petitioēs eorū erūt audite et accepte apud deū. Sed oppositū est de transgressoribus legis. Ideo sequitur.

p̄he.
heb. ii.
y.d.

Vultus autē domini super facientes mala: vt perdat de terra memorā eorni. Cluētys dñi iuratus ad vindictā erit sup̄ facientes mala: vt p̄dat memorias eoru de hac terra p̄ mortē corporalē et de terra viuentis p̄ mortē spirituālē: q̄; delebitur de libro et nūero viuentis: cū iustis nō scribētur nec mēorabū tur: nec habitabunt cū eo. Sz q̄d oculi dñi sup̄ iustos: et aures ei⁹ i p̄ces eorū: p̄baſ cū subdit De pe.

Clamauerunt iusti et dominus exaudiuit eos: et ex omnibus tribulationib⁹

Christopolani Ep̄i Expositio

eorum liberauit eos.

¶ Iusti clamauerunt: et dñs eranduit eos: vt h̄istica p̄pet de oībus martrybus: et de oībus tribulationibus liberauit eos. Nam martyres per mortē liberati sunt et absoluti a vinculis eorum: huius: et a miseriōe huīus mundi: et consecuti sunt felicitate eternam: et etiā multili berati sunt a penitē corporalibus: vt patet de beato Vincentio. Itē tota eccl̄ia post longas persecutioēs liberauit et p̄sp̄erata est etiam ipsa liter post p̄uerionē constantini: q̄ redditā p̄ce eccl̄ie: eam bonis ipsalibus dūauit. Quia Col.

¶ Iurta est dñs his q̄ tribulato sunt corde et humiles spiritu saluabit.

¶ M̄dile tribulatioēs iustorum: et de omnibus his liberauit eos dominus.

¶ Iurta ē dñs his q̄ tribulato sunt corde prop̄ter venturā et sustinam: et ideo saluabit oīmitos et humiles spiritu. Nam licet sint multe tribulatioēs iustog: et deo permitteat eos pati p̄secutioēs in hac vita: amen dñs liberauit eos de omnibus his malis: et liberauit eos per gloriam et resurrectionē futuram. Sicut

Custodit dñs omnia ossa eorum: unum et his non contaretur.

¶ Dñs custodit idest integrē resuscitabit i finali iudicio oīa ossa eorum: tantum q̄ vult ex his ossib⁹ nō contere: nec deficiet: nec minime tur: nec capill⁹ de capite p̄bū: qm̄ integrē cum tota sua p̄fectioē immortale ad gloriam resur gent liberati et absoluti ab oī tribulatioē et miseria: q̄tū absterget deo oīm lachrymā: et iā non erit sp̄lū dolor: nec clamor: nec luctus: qm̄ puoria mala transierunt. Apo. xxiij. Thess.

Aboris peccatorum pessima: et qui oderunt iustum delinquent.

¶ Mors peccati erit pessima: q̄; nō resurgent in resurrectionē vite: s̄ in resurrectionē iudicēt: q̄ ad p̄petuas venas p̄f̄rendas. Et manifeste patet q̄ tyrāni et obstinati q̄ oderunt et persecuti sunt quemlibet martirē et iustū simplicem: delinquent idest errabunt: et reperientur malam partem eligentes: et peccabunt contra legem que precipie declinare a malo et facere bonaū: et inquirere pacem et charitatem erga proximum et seruare eam: quia in fine

Redimet dñs alas seruorum suorum: et nō delinquent omnes q̄ sperant in eo:

¶ Dñs redimet: liberabit ab his malis alias et p̄fidūt in eo: et ponunt totam suam spēm in eo p̄f̄ferentes persecutioēs et tormenta non deliquerūt: i. nō errabunt: nec p̄fundent: nec frustabunt desiderio suo: s̄ deliquerūt et errabunt spē suā i hoc mūndo: toro⁹ etiā iste p̄t cē vorā legem xp̄i et oīs martyres iustos noui rez

Judica dñe nocentes.

Angu.
erij. q
tu. fer
differē
tia.

sta. vt cū humilitate et patientia toleret psecutionē et tormenta ppter xp̄m: qm̄ magnā felicitatē et xp̄mū cōsequenter in illa vita: et sic etiā pōt morali exponi tot⁹ psalm⁹: qm̄ ip̄e dō ex emplo sui exhortat oīos fideles virtusq; testa. ad patientiā et humilitatē in tolerā dis psecutionib⁹ a qm̄cūq; iniusto: et ne desperet de mia dei: qz hic vel in futuro liberabunt: et iniusti hic sūt in futuro puniēt. Sed si volumus attendere figuram et sac̄m contētu in titulo huius psal. mēli⁹ est q̄ dicatur q̄ est vox xp̄i hoīis agentis gr̄as patri: et inuitans omnia mēbra sua ad psecendas psecutiones et omēta tyrannos propter eum: et exhortantis eos ut cum humilitate et patientia perferant psecutiones: et orient etiā vro psecutou⁹. Iō iste psalm⁹ et pcedens legit in festiuitatibus martyrum. Et iō dicit aug. in sermone plimor martrybi: q̄ inquātum possim⁹ debem⁹ martyres et ip̄m xp̄m imitari. s. q̄ simus mites et h̄biles corde in psecutionib⁹: et debemus p̄ psecutionib⁹ exorire. Et tota supradicta expositio est conformis ipsi titulo psal. in quo contineatur figura passionis xp̄i et martyrum.

 Adica dñe nocentes me: expugna impugnantes me.
Titulus in finez ip̄i ob. Et titulus habet q̄ rex dō fecit hunc psal. et dirigit nos in finem legis dō est xp̄s et attribuit ip̄m ipsi daniel messie. Et iō apud hebreos titulus est ipsi daniel tñ sine alio addito. Et ideo dicunt hebrei: q̄ cum dō laboraret in vementi psecutione rogauit dñm ut deus mitigaret iram ipsius pauli: s̄ fuit sibi reuelatum qualis saulcū suis debebat interire i mō: fibuo gelbo: et sic erat pictura tota dom⁹ saulio: et dom⁹ dō erat exaltanda: qd̄ p̄uidēs dō in spū fecit hūc psalmū. Et sic exponunt hunc psal. ad litteram de daniel: prout petrit pphētice liberationē sui: et pdicit ruinam saulit⁹ et suorum. Sed Aug. et Cassiodorus et Origenes exponunt hūc psal. de psecutione et passione xp̄i: et excidio regni iudeorū: qm̄ preuidit daniel i spū per psecutiones suas. Ideo dicit Cassiodorus q̄ iste est scđs psalmus eoz qui manifestus erlicant mysterium passionis xp̄i. Et ideo sequēdo sui amī sacrop̄ doctorum: iste psalmus exponendus est de psecutione et passione xp̄i. Et tñ aduertēdum q̄ iste psal. non pōt sufficienter et distincte diridi: eo q̄ narrando afflictiones interponit petitiones et gr̄as actiones: sed generaliter possimus dicere q̄ daniel tripliciter fuit afflictus. primo p̄ insidias Scđo per falsa testimonia sibi ip̄osita. Tertio q̄ irrisio: q̄ gaudebat emuli sui i aduersitatib⁹ eius. Ita piter iudei tripliciter psecuti sunt xp̄i: p̄to p̄ insidias: vt qm̄ interrogabat es de magno mandato. Scđo p̄ falsos testes ip̄onētes q̄ dixerat: possuz destrue

dō tri-
plifuit
affli-
ctus.

Psalmi. xxxij. 50. cxvij.

re templum dei. Tertio per iniurias et irrisiones. Et ideo daniel p̄uidens in spū predictas tres oppressiones xp̄i futuras fecit hūc psalmum in quo introducit xp̄m loquētem et conquerentē apud patrē de iudeis afflignantibus. In quo tria facit. **N**az primo conq̄ntur de insidias sibi paratis petēdo liberari. Sesēdo de falsis testimonio⁹ sibi ip̄ositis. Tertio de p̄iurationib⁹ h̄ ei factio et iniurias et peccat liberari: et agit gr̄as: et q̄nt vltionem. se cūda ibi: surgētes testes iniq̄. tercia ibi. Et ad uersum me locuti sunt. **C**Quo ad p̄mu⁹ dicit xp̄o. O dñe pater iudica iudeos nocenteo. i. ledentes me. iudica dico: iudicio examinatio nio et condemnationis: et expugna impugnatio teo. i. volentes impugnare me tā in mēbris q̄ in capite. Et nota q̄ noceo noces qm̄ apud antiquos reperitur ordinari cum accusatio nō et rō est nā nocere vno mō est p̄trarium ad p̄fī cere sive p̄desse: et tunc est acq̄ situm⁹: et siceri git datu⁹: qz idem est q̄ obesse: alio modo **N**oces idem est q̄ ledere: et sic ordinat cum accusati uo easu et sic ponitur in primo versu. Et ideo dicit. iudica dñe nocentes. i. ledentes et perse quentes me: et ideo sequitur: et expugna ip̄u gnantes me. expugna me dico: ciuitates eoru⁹ deuastando: et dissipando: et eos dispergendo per Titum et romanos. Et ideo sequitur.

Apprehende arma et scutum: et exurge **xij. q.** in adiutorium mihi.

Vi. c. ii. **E**ffunde frameaz et conclude aduersus **rest. c.** eos qui persequuntur me: dic anime **hi** qui mee salus tua ego sum.

CApprehende arma et scutum contra eos romanos concitando: et exurge in adiutorium mihi: et effunde frameam et gladium tue po tentie et sententie aduersus iudeos et tyran nos: qui persequuntur me in capite et mēbris et die anime mee: salus tua ego sum: id est ostē de te salutem vit e mee: quia si precipis: id est factum erit: et liberabis me ab eis: me re suscitando: et eos puniendo ergo.

Confundantur et reuereantur: querentes animam meam.

Illi ertantur retrosum et confundantur cogitantes mihi mala.

Iudei querentes animam meā et vitā meā delere et tollere ab hoc mundo confundantur et reuereantur: et verecundentur: et tunc eant cum viderint me resuscitatum: et auertantur ab honouribus retrosum perdentes dignitatē: et regnum: et sacerdotum: et confundantur scribe et pharisei: et principes cogitantes mihi mala: et machinantes: et conspirantes in necem meam: quoniam frustrati sunt a deo syderio suo postq̄ resurrexit.

Infra.
xxiiij.
c. et in-
fra. ix.
ix. a.

D. Jacobi de Valézia

**trist. q.
v. 5. vi** **Fiant tanq; puluis ante faciem venti:
angelus domini coartans eos.**

Cfiant tanq; puluis aā facie vēni disp̄si per
eniuersuz misidū: et angel⁹ dñi sit psequo eos.
Quia ut ait Joseph⁹ de bello iudaico: angel⁹
vissunt recedere a tēplo: et gladi⁹ igne⁹ vissut⁹
est sup̄ hierlm p aliquot dies aā excidū: et sic
pr̄ q̄ angeli iācōminabātur stragē futura⁹.

Fiat via illor⁹ tenebre et lubricum: et alli-

geli⁹ domini perseque⁹n⁹ eos.

Cfiat via illor⁹ lubricum: et scđalū et lapsus
ad cadēdū: et angel⁹ dñi sit psequeno eos.

Nota q̄ via hola est cogitatio et opatio: et sic
est dieđdū q̄ oēs cogitatiōes et aer⁹ cognitioes

iudeoz post passionē r̄pi fuerit eo lubricū et

scđalū. s̄z ut ait Joseph⁹: ppter iniuriaos

et ignominias h̄o iudei patiebant a p̄sidib⁹

romanoz: multo tēns statuerunt rebellari: et

finaliter rebellari: et lapsi sunt in iuratiōes

et monopolia: q̄ oia fuerit via ad destrucționem

eoz: et sic vix collis̄a eoz fuerit lubricū

stue scđalū ad labēdū et cadēdū: et tā vie

illor⁹ fuerit lubricū: et obscuritas: q̄t fuerunt

occecati p̄ malitiā et petū: et rebellari: contra

romanos: et sic ceciderū: et angel⁹ dñi bonus

fuit psequo eos nō dādo adiutoriū: et angel⁹

mal⁹ male p̄sulēdo: et ad rebellioēm ipelēdo

et istigādo: itēvia illor⁹: et mōysi fuit eo lu-

bucū et lapsus et petra scđalū: in q̄ ceciderū

false interpretādo et male intelligendo: et fuit

eis lubricū et obscuritas: q̄t de⁹ abstulit eis

sp̄m intelligē: q̄t occēcauit eos malitia eoz

ne intelligērēt sacrā dei: et sic lubrican⁹ et la-

bunc et scđalizāt i legē et via dñi: occēcan⁹,

q̄. q. i. Quoniam gratis absconderunt mihi i-

enulli teritus laquei sui: superuacue exprobia

hic em̄ uerunt animam meam.

Chic reddit cām q̄re iudei patien⁹ supradis-

cetas cōfusōes: et incurrit cecitate scđalum et

ruinā tā spālē spāalem et corpis et mentis:

et subdit. Qām gratis sine cā absconderūt et in-

cluserūt me in intentu laquei sui: q̄t sine culpa

pauerit mihi laqueū mortis p̄ insidias et ten-

tacēdes iniquos: et falsa testimoniā et superuacue: et

sine cā exprobriarēt: et irupauerit alaz et vitā

meā. Et enī inuansi exprobriarēt: q̄m resur-

ret: et māserūt cōfasi: ideo sicut iniquo modo

parauerunt mihi laqueū mortis: ita.

Veniat illi laqueus quem ignorat: et ca-

ptio quam abscondit apprehēdat euz:

et in laqueum cādat in idipsum.

Veniat illi p̄pō laqueus captionis et excidij

p̄ romanos: quē laqueū ignorant: nā ignorā-

t: bus ipsis Titus durit vñā legionē milituz

et egypto: et venerit ex pte orientalip terram

moabitap: et trāsierit iordanem ppe hierico

et trāsuijtosue cū filijs israel: et obſedit ino-

Christopolitani Ep̄i Expositio.

pinare ciuitatem hierā: et sic fuit laqueus quē
ip̄i ignorabāt: nā sicut p illā partē fuit trās
ma ad capiēdā terrā paup̄ificia tpe isolue: ad
expellēdos et deſtruendos chananeos amors
reos et iebuzeos: ita p rādem p̄t fuit in gres
sus ad capiēdām et deſtruēdā iherlm. Itē ſeq
tur et captio quaz abſcodit apphēdat eū. Ed
cuino intellexū eſknōdām q̄t iudei et inui
dia et timore r̄pm tradiderūt: timebat em̄ p̄
dere p̄mo ſacerdonis et oblatōea: ſed perde
re locū et gētem: et iō pararunt r̄po inſidias: et
occulte cū cautela in feſto paſche ceperunt et
trādiderunt r̄pm. Sed eodē mō ſacrūt capti
tus eodē laqueo: et illud q̄t timebant enenit eis
et ceciderunt in laquei quē vitare putabant.
Nā in feſto paſche dū et oibus partib⁹ erant
in iherlm cōgregati: fuerunt obſelli: et ciuitas
capta et dirata et incensa. Et ſie q̄diderunt lo
cum et ſacerdotium: et diſp̄si ſunt p mundum
captiui. Ideo dicit: veniat illi pplo laqueus
et obſcello Roma. quē ignorat: et captio quaz
abſcodit. i. in abſcondito pauit. i. rālio captio
q̄lem ihe r̄po paauit: apprehēdat eū. i. ca
dat in ip̄m laqueū quē vitare cupiebat. i. in la
queū mortis et ruine et diſp̄ſionis: vel cādat in
ip̄m laqueū. i. in tāle q̄lem ihe ſparauit mihi
in die paſche. Nā laqueū mortis mihi ſparau
it: et in laqueū obſcello mortis ceciderūt.
Anima aut̄ mea exultabit in dño: et de
lectabitur ſuper ſalutari ſuo.

Chic p̄dicit r̄po gaudiū ſuū et ecclie de reſur
rectioē ſuū: et etadio iudeoz: dicēt. alia mea
i. ego ſimul cū mēdiuomeis: et tota ecclia eti
tabit in dño reddeō ḡfas de b̄hificio et dēceptio
nio: et de vindicta iudeoz et etadio eoz: et de
lectabit ſup̄ ſalutari ſuo. i. de ſalutat: i. de ſua.
Nā l̄p̄ ſuū r̄pi ſuent amara: i. effect⁹ eius
ſuū nobis ſalubrus et delectabilis et ei⁹ ſuū ſu
rectio: mēorabilis: q̄t diem dñicam cū delecta
ſuū iudeis ſuit in magna cōfusione: i. ſuū ſu
bit.

Ola oſſa mea dicent: dñe q̄ ſilio tui: vi. q. ſ.
Eripiens inopē de manu fortiorꝝ eū: capi. ſt
egeniſ et pauperem a diripientibus eū: omnia

Ola oſſa mea dicent. i. oſſa apostoli q̄ ſunt
paup̄er robure et ſoritudo et oēs in martirio: tē
teri fideles attribuendo tibi p̄t atēm liberan
di genus humāni: et mihi attribuēdo merita
passiois: dicent et predicabunt per meritū
dñe q̄ ſimilis tui. q. d. nullus. Nam tu eo eri
piens paup̄er hoīem de manu demonū for
tiorꝝ ei⁹ et ponis ḡbas eius. p̄ ablatiū ad mo
riꝝ ſe: et eo eripiens egeniſ et paup̄em expoliā
tum et ſauciatū a latronib⁹ diripientib⁹ eū.
Nam tu eripuisti illū hoīez q̄ ſdescendens ab
hierbz i hēlico ſcidit i latrones: quē expoliā
uerūt bōis gratiūt ſplag: affecerūt: ſemini

Judica dñe nocentes.

No. de pie cui
tione diabos
li.

num reliquerunt. *Luc. x.* Justum ergo egenus et pauperem sauciatus tu christe sanasti sanguine tuo: et super humerum tuum portasti: et stabulario ecclesie commisisti: et a demonibus fortioribus et diripientibus et deprendantibus et expoliantibus eum eripuisti: quod nullus altius potuit facere: ergo quis similio tibi? q.d. nullus eodem modo eripuisti egenum et pauperem populum christiani de manu tyrannorum fortiorum et a diripientibus eum. Nam sicut primo liberasti illum populus de diabolico spiritualitate: ita postea liberasti eum de membris diaboli temporaliter facta vindicta de iudeis et tyrannis persequentibus ecclesiā.

Ad cuius intelligentiam est notandum quod sicut diabolus per se in principio expoliavit eripuit sauciavit ad amorem tota sua posteritate: qui quidam adam dicitur ut sic homo mysticus sine corpus mysticum et ecclesia: ita postea diabolus conatur per mebra sua: scilicet per infideles et tyrannos persequi istum hominem egenum et pauperem et maritum in nomine te. Et ideo christus non solus loquitur et conqueritur hic in persona sui de iudeis per sequentibus crucifigentibus eum: sed etiam queritur in persona istius hominis mystici cuius natura assumptis. Et queritur puma de dyabolo qui hunc hominem sauciavit: et persequetur conqueritur de membris diaboli: scilicet de tyranno et infidelibus: qui ipsius a iuuentute sepe expugnauerunt: a quibus christus istum hominem tam proprieiter spiritualiter liberauit: ut dictum est. Ad hunc ergo intellectu potest etiam tota supradicta pars prima exponi. Dicit ergo homo saecula: o dñe deus iudica demones nocentes et ledentes me: quod saucianerunt me in corpore et anima et vulnera peccati: et somite eiusdem: et expugna tyrannos et infideles expugnantes me a iuuentute mea usque ad iudicium.

Nota. Et ideo tu deus apprehende arma et scutis humanitatis: et erurge: et veni in carnem in adiutorium mihi. Nam anima Christi et caro dicuntur arma pro diabolus ad offendendum et defendendum. Nam in anima erat dona spiritus sancti et oculorum virtutum: scilicet humilitas et charitas: quibus Christus vicit diabolus. Item caro Christi fuit scutum ad defendendum in quo Christus recepit ictus tormentorum et afflictionum et passionum pro nobis. Et sic Christus in sua incarnatione apprehendit arma et scutum in adiutorium nostrum pro diabolus. Et sequitur, effundens frameam. I.e. extendit gladium tue passioem: et ecclesiastice potestatis et virtutis sacrorum aduersus demones qui persequuntur me. Nam sicut gladius dividit: et radit: et interficit: ita tua passio et ecclesiastica sacra delerit: et necat: et extinguunt peccatum: et interficit diabolus. Et ideo dic aie mee: salua tua ego sum: et prece diabolo ut recedat quod tuum peccatum est facere. Item dic aie mee salua tua ego sum. I.e. da mihi salutem redemptoris: et sanam me a peccato per tuam passionem: et funerant et reuerentur demones querentes animam

Psalms. xxxvij. Fo. cxvij.

meā ut videbas me redemptū: et ipsi demones cogitantes et machinantes mihi malas tentationes profundant et conuertant retorsum: cu derint me sanatū et lotū a forde peccati: et tuo charactere munitū: et siā id est fugiat a me si eut puluis fugit et pellit ante faciem venti: et angelus domini bonus sit coarctans et cogēs eos fugere: et vie illorū sint et flant tenebre: ne possint me videre ad noctendū: et flant lumen suum: ut vici cadat ne possint preualere contra me. Et angelus domini sit persequens eos. Nam angeli boni prohibent demones ne noceant nec proualeant huiusmodi et fideles: et sic reddit cām dīcō: quoniam demones gratis. I.e. grādi desiderio abscondens mihi laqueū temptationis in iterū mortis in paradise terrestri. Cu dicit serpens: nequaquam moriemini: sed si comedenteris eritis sicut dij scientes bons et mali: et sic incidi in duplice morte. I.e. corporis et aetatis. Et isto modo exprobarauerunt et tenuerunt aiam meā: et defraudauerunt: et deceperunt eā supuacue et sine rōne. Hac ergo dñe ut laqueus tue passionis quem ignorat: veniat illi: et sicut ipse cepit me laqueū temptationis: ita tu cape et liga eū laqueo et passiois. Et sicut ille fructus veritus fuit muscipula ad capiendū hōlem: ita sacram incarnationis et passionis ita sit muscipula ad capiendū diabolū. Quoniam laqueū et muscipula temptationis et crucis ignorauit diabolus usq; ad resurrectionē: nam tunc cognovit se esse victimam et expoliatū per triumphū crucis: quoniam Christus fortis et potes in pectore cum tristipbo descendit ad inferos: et fregit portas ereas et vectes ferreos: et expolauit infernum. Et ideo sequitur. Capitulo quā abscondit apprehendat eū: quod sicut per fructū illius arboreus decepit hōlem: ita per fructū arboreus Christi deceptus est. Et sequitur cadat in ipsum laqueū. Quoniam sicut per lignum vivit: ita per lignis victimus est. De quo beneficio redemptionis iste homo promittit se gratias actuorum eius subdit. Anima mea exultabit. Exponat ut supradictū est. Sicut exposita est ista pars de diabolo: ita potest exponi de membris eius per sequentib; ecclesiā: et sic etiam totū residuum potest exponi in persona totius corporis mystici. Sed primo et principali debet exponi in persona Christi: qui primo in capite passus est: sed ex consequenti potest exponi in persona ecclesie. Nam quod Christus primo passus est in capite: postea passus est in membris.

Surgentes testes iniqui: que ignorabā*iii. q. interrogabant me.*

*In hac sc̄da parte: predicit sc̄da genus pse
cutionis et afflictionis Christi: quod fuit per falsa testimoniā. Dicit ergo Christus. Surgebant testes iniqui iudei: et interrogabant me de his quod ignorabā*ii. te-
stes et.
xxxvij. q.vij.c.
l.**